

RESOLUCIÓ DE LA SINDICATURA DE GREUGES

QUEIXA PRESENTADA PER DIVERSES PERSONES RELATIVA AL DRET A LA SEGURETAT I AL DESCANS (VIALITAT I SENYALITZACIONS)

ANTECEDENTS

Descripció dels fets objecte de la queixa

En data 8 de febrer de 2023, diverses persones veïnes del barri d'Horta van presentar una queixa en aquesta Sindicatura en què exposaven el següent:

- Arran de l'execució del projecte de la Superilla d'Horta, l'any 2021 es va canviar el sentit de la circulació en el carrer de Campoamor.
- Van demanar a l'Ajuntament que es revertís aquest canvi de sentit, ja que tenia un impacte negatiu en el barri, però la seva petició no es va atendre.
- Els efectes negatius del canvi eren, principalment, l'augment excessiu del trànsit als carrers adjacents, que són estrets i de maniobra limitada. Això estava suposant grans molèsties al veïnat, com ara la pèrdua de seguretat per als vianants i un augment de sorolls, de fums i de contaminació.

Actuacions fetes

Admesa a tràmit la queixa, la Sindicatura va iniciar la instrucció de l'expedient. Va estudiar els fets i la legislació aplicable, amb la finalitat de valorar si s'havien aplicat els **principis de bona administració** per a la salvaguarda dels drets fonamentals a la ciutat.

Després d'examinar el contingut de la queixa i la documentació aportada per la persona interessada, es va considerar convenient dirigir-se **al Districte d'Horta-Guinardó i a l'Àrea d'Urbanisme, Transició Ecològica, Serveis Urbans i Habitatge** per tal de conèixer les intervencions realitzades en relació amb la queixa presentada.

Els dies 28 de juliol de 2023 i 17 d'octubre de 2023, es va sol·licitar a aquests òrgans la informació necessària per a l'estudi de la queixa.

Resposta dels òrgans afectats

Els dies 11 d'octubre de 2023 i 25 de març de 2024, aquesta Sindicatura va rebre la informació sol·licitada. El Districte d'Horta-Guinardó va reunir la informació d'ambdós organismes i ens la va fer arribar. Els escrits exposen les actuacions dutes a terme per l'Ajuntament.

CONSIDERACIONS

1. Superilla d'Horta i canvi de sentit del carrer de Campoamor

El projecte de la Superilla d'Horta¹ es va iniciar l'estiu de 2016 amb un procés participatiu. Es va treballar en la reorganització del funcionament dels carrers: es van establir aquells que servien de trànsit de pas (vies bàsiques) i es va qualificar la resta de carrers com a veïnals, amb àrees d'estada i esbarjo, i amb implantació de verd. Va resultar en la pacificació de determinats carrers (com Fulton, Horta, Feliu i Codina i Chapí) i, com a impacte positiu, es va estimar que s'havien recuperat més de 2.800 metres quadrats d'espai públic per a l'ús del veïnat.

Així mateix, durant l'estiu de 2021 també es va canviar el sentit de circulació² en alguns trams dels carrers de Campoamor, d'Eduard Toda, de Carles Collet, de Venècia i de Lloret de Mar.

Respecte del carrer de Campoamor, que històricament tenia sentit de circulació muntanya i es va canviar a mar, des del primer moment una part significativa del veïnat va exposar els efectes inesperats del canvi de sentit. I és que, si bé un dels objectius de la Superilla era dissuadir els vehicles de passar pel mig del barri i que utilitzessin altres vies per anar cap a la ronda de Dalt (com pel carrer de Tajo i l'avinguda de l'Estatut), explicaven que el canvi estava generant l'efecte contrari: el trànsit intern de vehicles, sobretot en hores punta, saturava carrers adjacents, atès que, com per Campoamor ja no s'hi podia pujar, els vehicles utilitzaven altres vies que o no estaven preparades per absorbir aquest trànsit, o que implicaven cometre infraccions.

El veïnat va fer arribar aquesta preocupació al Districte mitjançant els diferents òrgans de participació ciutadana, i va demanar la reversió del canvi de sentit del carrer de Campoamor.

¹ <https://ajuntament.barcelona.cat/superilles/ca/content/horta>

² https://ajuntament.barcelona.cat/horta-guinardo/ca/noticia/canvi-del-sentit-de-circulacio-dalguns-trams-de-carrers-de-la-superilla-dhorta_1083277

Al web municipal, en què consten les actes de les reunions de seguiment dels assumptes relacionats amb la Superilla d'Horta, així com els Consells de Barri, **es constata la petició veïnal i el debat que ha existit a l'entorn del canvi de sentit del carrer de Campoamor.**

En la mateixa línia, a través d'una actuació de "A peu de carrer", aquesta Sindicatura ja va recomanar al mes de gener de 2023 al Districte d'Horta-Guinardó que es promogués una revisió de la circulació per la Superilla d'Horta. Arran d'aquesta recomanació, tenim constància que es van fer canvis rellevants al carrer de Carles Collet (es van col·locar pilones i senyalització per evitar que els vehicles circuïessin contra direcció), però no al carrer de Campoamor.

2. Replantejament del sentit de circulació del carrer de Campoamor

En el **primer informe** rebut l'11 d'octubre de 2023, el Districte d'Horta-Guinardó exposava que durant els anys 2022 i 2023 l'Àrea de Mobilitat havia fet diverses avaluacions de les actuacions derivades de la Superilla d'Horta. Així mateix, des del 13 d'octubre de 2022 la queixa sobre el canvi de circulació del carrer de Campoamor ja estava present a la Taula de Mobilitat del districte, que està formada per personal del Districte, de la Guàrdia Urbana de Barcelona (GUB) i de l'Àrea de Mobilitat.

D'aquestes reunions es van derivar diversos protocols d'actuació:

- Protocol 4/23 per "reforçar la senyalització d'entrada prohibida i instal·lar pilones per evitar la realització d'infraccions". Executat per la brigada de manteniment de Districte.
- Protocol 58/22 per "reforçar la senyalització al pas de vianants al carrer de Salses amb Lloret de Mar". Executat per la brigada de Senyalització.
- Protocol 48/22 per a la "creació d'aparcament de motos convertint tres places d'àrea verda" al carrer de Salses, 84. Executat per la brigada de Senyalització.
- Protocol 46/22 per "millorar la visibilitat i seguretat dels vianants a l'hora de creuar pel pas de vianants convertint una plaça d'aparcament de turismes, prèvia al gual, en aparcament de motos" al carrer de Salses, 86. Executat per la brigada de Senyalització.
- Protocol 16/22 per "millorar la visibilitat i accessibilitat de la sortida i entrada al pàrquing, convertir una plaça d'aparcament de turismes, prèvia al gual, en aparcament de motos i canviar la distribució/orientació de l'aparcament de motos posterior al gual" al carrer de Salses, 87 i 89. Executat per la brigada de Senyalització.
- Protocol 5/22 per a la "creació de dues noves reserves d'estacionament de motos, eliminant una plaça d'estacionament de vehicles en un primer cas i dues en un segon cas" al carrer d'Eduard Toda, 20 i 21, per millorar la visibilitat a l'entorn escolar. Executat per la brigada de Senyalització.

L'informe del Districte anunciava que l'Àrea de Mobilitat havia establert alguns "canvis viaris als entorns de la Superilla, Campoamor inclòs", però que encara no tenien més informació de les actuacions concretes que calia fer.

Posteriorment, i en línia amb aquesta informació, l'acta del **Consell de Barri d'Horta celebrat el dia 17 d'octubre de 2023** recull que el regidor del Districte va explicar que s'estaven replantejant la circulació al carrer de Campoamor. I el conseller de barri va avançar a la ciutadania present que els canvis previstos, ja validats amb l'Àrea de Mobilitat, incloïen la **decisió de revertir el sentit de circulació** i mantenir un únic carril de circulació, inclús al tram entre el carrer de Venècia i l'avinguda de l'Estatut. També es reprendria el gir a l'esquerra a l'avinguda de l'Estatut, i al carrer d'Eduard Toda es recuperaria el sentit descendent des del passeig de Valldaura fins al carrer de Lloret de Mar.

Finalment, el darrer informe de Districte rebut el 25 de març de 2024 detalla en què consisteixen els canvis, i l'estat de tràmit de l'aprovació del PROJECTE EXECUTIU DEL CANVI DE SENTIT DE CIRCULACIÓ DELS CARRERS DE CAMPOAMOR I D'EDUARD TODA AL BARRI D'HORTA ("Projecte").

En concret, informa del següent:

- En data 9 de novembre de 2023 es va adjudicar a l'empresa Meta Engineering SA la redacció del Projecte.
- Després d'uns canvis que han millorat el Projecte inicial, la proposta de **reversió del carrer de Campoamor s'ha aprovat en data 11 de març de 2024.**
- Actualment s'han iniciat els tràmits per a la licitació de les obres derivades del Projecte aprovat. Es preveu que el termini de licitació i adjudicació tingui una durada de cinc mesos.

El Projecte inclou els treballs de desmuntatge d'elements viaris i semafòrics, esborrat de senyalització horitzontal i repintat d'acord amb la nova configuració, modificació de senyalització vertical i instal·lació d'elements viaris i semafòrics i del mobiliari urbà corresponent. Els canvis vers l'estat actual del sector són els següents:

- Canvi de sentit del carrer de Campoamor, entre el carrer de Lloret de Mar i l'avinguda de l'Estatut: obertura de la mitjana de l'avinguda de l'Estatut a l'altura del carrer de Campoamor, amb l'objectiu d'instaurar el gir a l'esquerra a l'avinguda Estatut - Campoamor. Canvi de sentit del carrer de Campoamor, entre el carrer de Lloret de Mar i l'avinguda de l'Estatut, modificant la posició del cordó de serveis i la posició del carril bici existents.

- Canvi de sentit del carrer de Campoamor, entre els carrers de Lloret de Mar i de Venècia: el carril de circulació es desplaça en el sentit est, que es comparteix amb el sentit ascendent de bicis, es desplaça el carril bici al costat oest, el cordó de serveis se situa al costat més proper a la vorera est i es retiren els elements urbans executats davant de l'escola FEDAC. S'elimina la tanca de l'escola perquè amb la incorporació del carril bici es dona continuïtat a l'esperit de l'actuació (allunyar el pas de vehicles de la façana de l'escola per reduir la contaminació) alhora que es facilita la mobilitat en bici fins al centre escolar.
- Canvi de sentit del carrer d'Eduard Toda, entre el carrer de Lloret de Mar i el passeig de Valldaura: canvi de sentit del carrer d'Eduard Toda, entre el carrer de Lloret de Mar i el passeig de Valldaura, per esdevenir de sentit ascendent.
- Modificació de l'itinerari de la línia de bus 185: com a conseqüència del canvi de sentit dels trams superiors dels carrers de Campoamor i d'Eduard Toda, és necessari modificar el recorregut en sentit nord del bus 185. Cal canviar la circulació actual que discorre per Lloret de Mar i Eduard Toda, i desplaçar-la a Campoamor, des de la cruïlla amb Lloret de Mar, per continuar per l'avinguda de l'Estatut i el passeig de Valldaura. A aquest efecte, caldrà retirar la plataforma d'embarcament de la parada actual d'Eduard Toda i traslladar-la a Campoamor.

3. Potestat discrecional de l'Administració

El principal motiu de queixa són les **molèsties generades per l'augment del trànsit derivat dels canvis de circulació executats durant l'estiu de 2021**, com són l'augment de sorolls, fums, contaminació i l'increment del risc en la seguretat per a les persones vianants.

D'acord amb la Carta europea de salvaguarda dels drets humans a la ciutat, les autoritats locals reconeixen el dret de la ciutadania a tenir mitjans de transport compatibles amb la tranquil·litat a la ciutat, controlen el trànsit automobilístic i en garanteixen la fluïdesa tot respectant el medi ambient (art. XX). El municipi controla rigorosament l'emissió de sorolls i vibracions de tota mena. Les autoritats municipals han d'adoptar polítiques de prevenció de la contaminació acústica sobre la base del principi de precaució (art. XVIII).

En termes similars, la Carta de drets i deures de la ciutat de Barcelona estableix que totes les persones tenen dret a gaudir de la tranquil·litat dins la ciutat, sense perjudici de l'activitat cultural, comercial i industrial. L'Ajuntament ha de controlar tota mena d'emissions perjudicials per a la salut i el benestar de les persones i facilitar solucions als conflictes entre particulars causats per sorolls mitjançant l'assessorament i la

mediació (art. 31). I té el **deure d'establir una ordenació de la circulació i de l'estacionament dels vehicles de motor compatible amb l'ús que fan les persones vianants de les vies i les places** (art. 32).

Per altra banda, també cal reflexionar sobre la potestat discrecional de l'Administració respecte de l'ordenació de la circulació i de la senyalització de la via.

Efectivament, l'Ajuntament té competència pròpia pel que fa al traçat i les característiques de la xarxa viària i l'ordenació del trànsit de persones i vehicles (art. 65 i 93 de la Llei 22/1998, de 30 de desembre, de la Carta municipal de Barcelona). L'ordenació de la circulació, que inclou la corresponent senyalització viària, constitueix una decisió que s'emmarca en el que es coneix com a potestat de decisió discrecional de les administracions públiques.

Així, entre diferents solucions tècniques, totes elles possibles i legítimes, l'Administració pública opta per una solució que ha de ser la millor possible aplicant els principis de bona administració i equitat, per tal de no incórrer en arbitrietat, conducta prohibida per la Constitució espanyola.

En aquest sentit, aquesta Sindicatura no entra a valorar la decisió municipal de revertir el canvi de circulació, ja que és una decisió purament tècnica que ha requerit una valoració objectiva i experta dins el projecte global de la Superilla. Però sí que celebrem que la ciutadania i l'Administració hagin trobat els espais de diàleg idonis per debatre i valorar les peticions d'una part significativa del veïnat.

DECISIÓ

D'acord amb el que disposen l'article 143 de la Carta municipal de Barcelona i el reglament que regula la Sindicatura de Greuges de Barcelona, aquesta institució té com a missió valorar si s'ha produït un greuge. Considerats els fets i les normes aplicables, conclou que, en aquest cas, **l'actuació del Districte d'Horta-Guinardó ha estat ajustada a dret i eficaç per garantir el dret a la mobilitat i al dret al descans de la ciutadania.**

Això no obstant, aquesta Sindicatura emet la decisió següent:

- **Recomanar al Districte d'Horta-Guinardó** que mantingui informada la ciutadania de l'execució dels canvis viaris del carrer de Campoamor.

Aquesta resolució es comunicarà a l'òrgan municipal competent, se'n donarà compte al Plenari del Consell Municipal en l'informe anual reglamentari i s'informarà la persona interessada del seu contingut.